

הַלְכוּת קְרִיאַת שְׁמַע סִימָן נח

צא באר הגויִה

ה רבנו יונה שם. 1. שם
בסמך ח לפרוש הרי"ף
והפכים בפרק א
מהלכות קריאת שמע
והרשב"א. 1. רבנו יונה.
ח הרשב"א. ט הרי"ף
הרמב"ם שם.

^(ט)שעור שעה ^(ז)אחת קדם שיעלה כל גוף השמש על הארץ ^(ח)מיימני פרק א: **ב.** "אם לא קרא אותה קדם הגז החמה יש לו ^(י)להקדים לקרותה ^(יא)במהרה כל מה שיוכל: **ג.** * ומי שהוא ^(יב)אנוס, בגון שהיה ^(יג)משכים לצאת לדרך במקום גדודי תיה ולסטים, שלא יוכל לעמוד ולא לבגן אפילו פרשה ראשונה ואפילו * עד [על] לבכה, 'או שבני השירה (קראבאנא כלע"ו) הולכים מהרה ולא ימתינו לו ^(יד)כלל, ^(טו)יכול ^(טז)לקרותה עם ברכותיה משעלה עמוד השחר, דכין שעלה עמוד השחר שפיר קרינן בה ויבקומה, "וגם שפיר מקרי ^(יז)יוצר ^(יח)אור. אבל אם אינו במקום גדודי תיה ולסטים, וגם אין בני השירה נתפזים כל כך, אפילו יוצא לדרך אחר שעלה עמוד השחר אינו קורא עד שיגיע זמנה: **ד.** "אם קראה * משעלה ^(יח)עמוד השחר אף על פי שלא היה אנוס, ^(ט)יצא ^(י)בדיעבד. ואם קראה

באר היטב

וכשהיה לו צריצת ותפלין יצאם וקרא בהם קריאת שמע או פרשה אחרת או מומר תהלים, לבוש. וכתב עלת המיד, ודקא אם יעבר ומן קריאת שמע או לא ימותין על טלית ותפלין שאינו מעבד זו את זו, אבל בלאו הכי ימותין, דכל הקורא קריאת שמע בלא תפלין כאלו מעיר עזרת שקר בעצמו: (ג) אחת, ויש גורסין כמו עשר שעה אחת, וכן עקר, פירוש ומזמנה כהן עין מגן אברהם: (ג) במתנה. מקא ותוכח מלה לבני אשכנז שמאחרים מאד קריאת שמע: (ד) אנוס. והוא הדין בשמש קבוצת מות בעיר או מילה או יום ערבה דמפשי ברחמי, ויכל לקרותה משעלה עמוד השחר, הרי"ם, מגן אברהם: (ס) אור, ומגן אברהם העלה האין לומר יוצר אור כל כך בהשקפה עד שיכיר על כל פנים בין תכלית ללכן, עין שם: (ו) בדיעבד, ודקא באקראי בעלקא, אבל אם רגיל לעשות כן לא יצא אפילו בדיעבד וצריך לחזור ולקרותה, בי"ח:

משנה ברורה

(ט) שעור שעה. ויש גורסין עשר שעה. ועין בבאר הגר"א שכתב שצריך לומר שלש עשר שעה, ועין בבאר הלכה: **ב** ^(י)להקדים. דזריזין מקדימין למצות, ומכל מקום אין צריך להתפלל עבור זה ביחודי או לקרות בלא תפלין. ועין בסוף סימן מו במשנה ברורה: **(יא)** במהרה. מבאין תוכחת מלה לבני אשכנז שמאחרים מאד קריאת שמע, ואמרו תו"ל, אלמלא לא נברא העולם אלא בשביל קבלת מלכות שמים, די ועין לקמן בסימן פט במשנה ברורה סיני קטן נכ, דנכון למנע מלשותות הש"י וקאפט בבקר קדם התפלה באספת זכרים, עין שם: **ג** ^(יב)אנוס. והוא הדין ^(י)בשמש קבוצת מות בעיר או מילה, או יום ערבה דמפשי ברחמי, וצריך להקדים את עצמו, יכול לקרותה משעלה עמוד השחר: **(יג)** משכים. פרוש, שאין לו פנאי להמתין ולהתעכב עד הזמן משיקאה, כגון שצריך לצאת לדרך והוא הדין שאר ענינים ביוצא בזה שאין לו פנאי, כדאיתא בשור: **(יד)** כלל. אם ירצה לקרות באמצע הדרך, וימיר דזמן הליכותו עם השירה או בכל ביצא בזה ימשך עד סוף ומן קריאת שמע: **(טו)** יכול וכו'. וגם ^(טז)יש לש לו להתפלל בביתו אחר קריאת שמע וברכותיה: **(טז)** לקרותה. ויציית תפלין, ^(יז)יש ולא יכרך עליהם קדם שיגיע הזמן דמשיקאה את חברו ברוחק ארבע אמות ויכריז, וכו"ל בסימן ל: **(יז)** יוצר אור. והמגן אברהם ופרי מגדים פסקו דאין לומר יוצר אור כל כך בהשקפה עד שפיר בין תכלית ללכן, והוא הזמן דעד שיקראה חברו ברוחק ארבע אמות הנ"ל, גם בבאר הגר"א מצדד בהמגן אברהם, ובלאו הכי צריך לבתולה להמתין אם יוכל ממצות תפלין וכו"ל: **ד** ^(יח)עמוד השחר. יש אומרים דעמוד השחר הוא מצט קדם שהאיר פני המזרח, ויש אומרים דעמוד השחר נקרא משהאיר פני המזרח, ועין בבאר הלכה, וזה הזמן הוא קדם הזמן דמשיקאה את חברו הנ"ל בסעיף א: **(יט)** צא. דמקצת אנשים קמים באותו הזמן

שעה, ועין בהקדמת פארו ובספר המשק אליעזר טעם ומקור לזכרי, עין שם, שמוכות גם בן לזכרי ודגן החמה היא החמה קריאת שמע וברכותיה הוא עם הנקדה ראשונה מטהמה שמתחלת להאיר על העולם, וזה לי אם אחר כך נמשך מנח התחלת הגז עד עלות כל גוף השמש שעה או עשר שעות. וגם הגר"א כתב בספרו שנות אליהו ובבאורו בסימן זה ששעות סופר הוא מה שכתב, שעור שעה אחת, וצריך לומר, שלש עשר שעות ששעות על העולם, וכזה ראינו ושמענו שנוהגין בן כחיים הנוהגין בנתיקין, וכן מוכח לרינא בספר מגן אבורים בשלטי הגבורים סוף סעיף קטן ד. ובספר תפארת ישראל ראיתי שכתב, דגן החמה הוא עשר מנוט קדם עלות כל גוף השמש על הארץ, ולא באר טעמו ומקורו, ואולי טעות סופר הוא וצריך לומר שש מנוט והוא עשר שעה. אחר כך מצאתי בן מהר"א בירושלמי פרק קמא דברכות שגן החמה הוא הנה שעת שהחמה מתחלת לזרוח על ראשי הקדים, בתלמודי רבנו יונה והערוך הנ"ל, וגם בריש"א פרק קמא דברכות מוכח להראי, ובמבא בירושלמי הנה ברמב"ן במלחמות פרק קמא, מכל אלה מוכח להראי ששורבן כמו שכתבנו למעלה: **ג** * ומי שהוא אנוס. עין במשנה ברורה בשם מגן אברהם, ועם ברכותיה קאמר דמאד דאינה. וצריך לעין לעגין תפלין אף יצאים או קדם זמן הנתתם וברלעיל בסימן ל, ואינו דומה למה שהעתיקו בסעיף קטן טו בשם הפרי מגדים, דהלא הפרי מגדים קאי על השכים לצאת לדרך המבאר בשלחן ערוך, ויש הקלו תו"ל להיתין קדם הזמן ולמשמשן בשיאיע הזמן ולקרב עליהם, וברלעיל בסימן ל סעיף ג, מה שאין בן הקא, וזהו טוב שיעשה כמו שכתבתי במקום סוף דבור המתחיל זמן קריאת שמע לעגין מי שהשעה דחוקה לו, עין שם: **ד** * עד על לבכה. עין מגן אברהם מה שהקשה ומתיר בזה, ועין לקמן בסימן פט סעיף ח בהג"ה, ובלבד נזכר גם בן פסוק אחר וצריך עיון, ובפי הנראה שהגרא בן שם לזה, ומחזיקא על מגן אברהם שלא **ד** * משעלה עמוד השחר. בדברי המגן אברהם לקמן בסימן פט סעיף קטן ג והפרי מגדים והפרי חניש שם מבאר דזמן עמוד השחר הוא קדם שהאיר פני המזרח, ובאליה רב שם ראיתי שהוא חולק על המגן אברהם וסובר דעמוד השחר נקרא משהאיר פני מזרח ולא קדם. ועכשו מצאתי בלאו יחידא הוא כזה, כי גם הגר"א בספר שנות אליהו בברכות פרק א על המשנה דעד שיעלה עמוד השחר כתב בן דעמוד השחר הוא האיר פני המזרח, וכן כתב שם גם בן בדבור המתחיל

שער הציזין

ג (י) מגן אברהם ועין בבאר הלכה: (יא) אליה רבה: (יב) פרי מגדים:

לוח עמוד הדימוי: יום ב טו חשון תשסג < יום ג כ תשרי תשסג < יום ד כה אלול תשעב < יום ה ב אלול תשעו < יום ו א ח תשסב